

Okul Duvar Yazıları ve Öğrenci Görüşlerine İlişkin Nitel Bir Analiz

Nail Yıldırım^a

^a Prof.Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye, ORCID: 0000-0003-3697-8783

ÖZET	MAKALE BİLGİSİ
<p>Okul duvarlarında çok sayıda eğitici yazı bulunmaktadır. Bu yazılar öğrenme açısından uyarıcı etkisiyle önemlidir ve yazılan bu yazılar eğitimsel ortamı zenginleştirebilir. Bu araştırmanın amacı, okul duvar yazılarını öğrenci ve eğitim açısından değerlendirmektir. Araştırmada ilköğretim ve ortaöğretim okullarında yazılı veya asılı duvar yazıları nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak incelenmiştir. Okullarda bulunan duvar yazılarından ilköğretim düzeyinde 424 ortaöğretim düzeyinde de 424 olmak üzere toplam 848 adet yazı analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında ilköğretim ve ortaöğretim okullarından elde edilen toplamda 848 yazının içerdiği mesajlar dikkate alındığında; yaşama ilişkin yargı, genel ahlak, dini bilgi, çalışmanın önemi, kitabın önemi, eğitimin önemi, vatan sevgisi gibi mesajları içerdiği görülmektedir. Yazılarda belirli bir standardın olmadığı görülmektedir. Ortaöğretim okul duvarlarında öğrencilerin yanlış anlayacağı, yanlış yargılar geliştireceği, yanlış öğrenmeler ve kabuller geliştireceği yazılar bulunmaktadır. Okul duvar yazıları öğrenci gelişimlerine uygun, programı destekleyecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Okul duvar yazıları öğretim programlarını destekleyici bir şekilde düzenlenmelidir. Okul duvar aynı zamanda yazıları okulun özel amaçlarıyla uygun olmalıdır.</p>	<p>Makale Türü Araştırma</p> <p>Makale Geçmişi Gönderim tarihi: 07.09.2018 Kabul tarihi: 22.04.2020</p> <p>Anahtar Kelimeler Okul Duvar Yazıları, Yazı İçerikleri, Öğrenci Görüşleri</p>

Atıf Bilgisi: Yıldırım, N. (2020). Okul duvar yazıları ve öğrenci görüşlerine ilişkin nitel bir analiz. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8 (14), 30-51.

Sorumlu yazar: Nail Yıldırım, e-posta: nailyildirim@ksu.edu.tr

A Qualitative Analysis about School Graffiti and Students' Views on School Graffiti

Nail Yıldırım^a

^a Prof.Dr., Kahramanmaraş Sutcu Imam University, Kahramanmaraş, Turkey, ORCID: 0000-0003-3697-8783

ABSTRACT

Schools also have graffiti on their walls. The graffiti is important due to its stimulating effect on the learning process. The graffiti content might enrich the environment. This research aims to analyze graffiti in terms of its impact on students and the learning process. The research analyzed graffiti on walls, or hung on walls of primary schools and secondary schools by a case study, which is a qualitative research design. The total number of graffiti analyzed was 848, half of which were from primary schools and half of which were from secondary schools. Document analysis technique was used in this study. The messages communicated through 848 graffiti in primary schools and secondary schools were about views on life, morality, religious knowledge, importance of hard work, books, and education, patriotism, etc. The graffiti mentioned herein does not have any standards. The graffiti on secondary school walls include some messages that might be misunderstood by students as well as causing misjudgments, misleading the learning process and acknowledgements. School graffiti should be arranged in a manner that they support the development of students and curriculum. School graffiti should be arranged in a manner supporting the school program. Also, school graffiti should comply with specific purposes of schools.

Article Type
Research

Article Background
Received:
07.09.2018
Accepted:
22.04.2020

Key Words
School Graffiti,
Graffiti Contents,
Students' Views

To cite this article: Yıldırım, N. (2020). A qualitative analysis about school graffiti and students' views on school graffiti. *International Journal of Turkish Educational Sciences*, 8 (14), 30-51.

Corresponding Author: Nail Yıldırım, e-mail: nailyildirim@ksu.edu.tr

Giriş

Okullar, yaşam boyu öğrenmenin formal biçimlendiği yerlerdir. Okul, belirli yaşta bulunan öğrencilere bir programın uygulanarak yetiştirildiği eğitim sisteminin, üretim amaçlı somut örgütlenmesi (Açıkalm, 1998: 1), öğrencileri geliştiren, sosyalleştiren, işbirliğini öğreten yerler (Aydoğan, 2012), yaşayarak öğrenmeye ortam hazırlayan (Griffin, 1990), eğitim amacının gerçekleştirilmesi adına planlanmış ortamdır (Celep, 2008: 3). Ortam, içerisinde fiziksel, sosyal, psikolojik unsurları taşıyan, bireye öğrenme fırsatı tanıyan bir değişkendir (Dönmez, 2008: 10). Okulun amacı çocukları yaşama ve yaşamda üstlenecekleri rollere yani hayata hazırlamaktır. Günümüzde eğitimin anlamı ve okuldan beklentiler değişmiştir. Eğitimde amaç bilgi değil bilgiyi kullanır hale getirmektir. Diğer bir ifadeyle bilgi toplumunda eğitimin asıl görevi öğrenmeyi öğrenen birey yetiştirmektir. Öğrenmeyi öğrenen bireyi yetiştirecek okul yönetici ise okulu öğrenen okul niteliğine kavuşturmak görevini üstlenmiştir (Çalık, 2010). Öğrenen okulun her parçası da öğrenme ortamı olmalıdır. Örneğin, okulun koridorunun tarih laboratuvarına dönüştürülmesi gibi.

Mekân ihtiyaçtan doğar anlayışından hareketle okullar da eğitim-öğretim ihtiyacından doğmuş binalardır. Hathaway'e (1998) göre insanlar önce binaları şekillendirir, sonra binalar da insanları şekillendirir. Bu açıdan okul binalarının sadece fiziksel mekânlar olmadığını anlatmanın başka tür ifadesi olarak düşünülebilir. Planlı ve amaçlı bir şekilde okul mekânlarında eğitim-öğretim etkinlikleri gerçekleştirilir. Okul mekânında bulunan her bir parça öğrencinin gelişimine hizmet etmek zorunluluğu vardır. Çünkü okulun varlığının amacı eğitim-öğretim için ortam oluşturmaktır. Okulun sınıfları, koridorları, panoları, duvarları vs. hepsi eğitim ve öğretim içindir. Öğrenci okul mekânında birlikte yaşadığı her parçadan etkilenmektedir. Çünkü her parça uyarıcı durumundadır.

Davranışçı yaklaşımda kavramlar bireyin uyarıcı tepki arasında bağ kurma sürecinde öğrenilir. Birey belli obje ve olayla (uyaran) karşılaştığı zaman, onları anlamlandırmak ve belli bir sınıfa koymak için hipotezler kurar (tepki) (Ülgen, 2001: 110). Klasik koşullanmada öğrenme, organizmada var olan tepkinin yeni bir uyarıcı ile ortaya çıkarılması (Aydın, 2000) olarak tanımlanmaktadır. Birey yeni uyarıcıları eski öğrendikleri ile karşılaştırarak öğrenir (Erden, 1998: 114). Bu süreci Cüceloğlu (1996), "insan zihni yazılı ya da sözlü dil yoluyla gelen uyarıcıların içerdiği anlamı bulup çıkararak, gelen uyarıcıları değil, fakat bu uyarıcıların içeriğini oluşturan anlamı bellekte tutar" ifadeleriyle anlatmaktadır. Okul mekânında bulunan yazılı veya asılı duvar yazıları birer uyarıcı olarak düşünülebilir. Araştırmanın da konusu okul duvar yazılarıdır.

Duvar yazıları, insanların duygu ve düşüncelerinde var olan ifadelerin, yazı yoluyla, dış dünyaya aktardıkları bir iletişim durumu, duyguların ev sahibi (Çınarcı, 2014) olarak ele alınmaktadır. Ekti (2014) duvar yazılarını hayatın her yerinde bir dışa vurum, toplumun sosyo-kültürel hatta psikolojik nabzını yansıtacak kadar güçlü bir misyona sahip, sosyal paylaşım noktası, bireylerin etnik, kültürel, ekonomik, siyasi, hatta bireysel anlayışlarını yansıttığını belirtmektedir. Duvar yazılarının tarihte Pompei'de, Mısır'da, Roma'da bulunduğunu ve arkeologların grafiti adını verdikleri (Etki, 2014) görülmektedir. Bu grafitilerde yazının yanı sıra resimler ve şekiller de bulunurken bu araştırmada sadece eğitimciler tarafından okul duvarlarına yazılan veya asılan yazılardan söz edilmektedir.

Ayrıca öğrenciler tarafından izinsiz olarak duvarlara yazılan yazılar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Seyahatnamede de Evliyâ Çelebi;“Hakir’in her vardığım kurâ ve kasabalarda ve bir cem’iyyei-i kübra olaçak yerde âsâr tahrir etmek de’b-i kadimimiz olmağla...” (Baysun, 1955: 263, aktaran Çınarcı, 2014) diyerek gezdiği her yaşam merkezlerinde yer alan eserlerde duvarlarda yazının geleneksel adetler arasında yer aldığını ifade etmektedir. Böyle bir geleneğin bugün okullarda eğitimcilerin duvarlara astığı veya yazdığı yazılarıyla yaşadığı söylenebilir. Bu araştırma da böyle bir gözlemle ortaya çıkmıştır.

Okullarda bulunan bu yazılar öğrenme açısından uyarıcı etkisiyle önemlidir. Yazılan yazılar ortamı zenginleştirebilir. Zenginleştirilmiş çevre, öğretim ortamını monotonluktan kurtarır. Farklı ve yeni öğrenme yaşantıları ve zorlukları ile zenginleştirilmiş öğretim ortamı yaratmak zihinsel gelişimi ve başarıyı olumlu yönde etkiler (Koyuncu ve Erden, 2010).

Araştırmacıların okul ziyaretleri esnasında duvar yazıları dikkatlerini çekmiştir. Bu yazılar, okulda halen çalışmakta olan ve daha önce çalışmış eğitimciler tarafından sınıf duvarı, pano gibi yerlere asılmış veya yazılmıştır. Söz konusu yazılar, okulun iç ve dış duvarlarında görülmektedir. Buna karşın duvar yazılarının bazılarının öğrenci gelişimine uygun olmadığı problemlerden hareketle böyle bir araştırma ortaya çıkmış ve okul duvarlarında yazılı veya asılı bu yazıların analizine ihtiyaç duyulmuştur. Ekti (2014) de duvar yazılarının bilimsel analizlerine çok yer verilmediğini belirterek bu ihtiyacı dile getirmektedir. Okul duvarlarında yer alan ve öğrenciler tarafından eğlenme, okul eşyalarına zarar verme vb. gibi amaçlarla yazılmış olan illegal yazılar ise bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Bu anlamda araştırmanın amacı, okul duvar yazılarını öğrencilerin gelişim özellikleri açısından incelemek ve durumu eğitim açısından değerlendirmektir. Doğrudan öğrencinin görsel alanında yer alan okul duvar yazıları konulu başka bir araştırmaya rastlanamaması mevcut araştırmanın önemini artırmaktadır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlkokul ve ortaokullarda yer alan duvar yazıları öğrencilerin gelişim özellikleri açısından nasıl değerlendirilebilir?
2. Ortaöğretim (lise) okullarında duvar yazıları öğrencilerin gelişim özellikleri açısından nasıl değerlendirilebilir?
3. Okul duvar yazılarında yer alan yerli ve yabancı şahsiyetler kimlerdir?
4. Okul duvar yazıları hakkında öğrencilerin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Çalışmada, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında yazılı veya asılı duvar yazıları nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak incelenmiştir. Durum çalışması “nasıl” ve “niçin” sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir” (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın iki çalışma grubu bulunmaktadır. Birinci çalışma grubunu ilkokul+ortaokul ve ortaöğretimde (lise) bulunan bir grup öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma grubuna ilişkin veriler Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Görüşleri alınan öğrencilere ilişkin bilgiler

Kodlu Öğrenci	Cinsiyet		Sınıf	Okul	
	Kız	Erkek		İlk+ortaokul	Ortaöğretim lise
Ö1	x		2	x	
Ö2		x	2	x	
Ö3	x		3	x	
Ö4		x	3	x	
Ö5	x		4	x	
Ö6		x	4	x	
Ö7	x		5	x	
Ö8		x	5	x	
Ö9	x		6	x	
Ö10		x	6	x	
Ö11	x		7	x	
Ö12		x	7	x	
Ö13	x		8	x	
Ö14		x	8	x	
Ö15	x		9		x
Ö16		x	9		x
Ö17	x		10		x
Ö18		x	10		x
Ö19	x		11		x
Ö20		x	11		x
Ö21	x		12		x
Ö22		x	12		x

Tablo 1’de görüldüğü üzere bu çalışma grubunda 22 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin 11 tanesi kız öğrenci, 11 tanesi erkek öğrencidir. Araştırmanın birinci çalışma grubu seçilirken farklı özellik gösteren durumların, problemle ilgili olabilecek bireylerin çeşitliğinin araştırmaya dâhil edilebilmesi için amaçlı örneklem türlerinden maksimum çeşitleme örnekleme kullanılarak her sınıftan 2 öğrenci alınmıştır. Öğrencilerin 14’ü ilk+ortaokul, 8’i ise de lise öğrencisidir.

Araştırmanın ikinci çalışma grubunu duvar yazıları örnekleri alınan okullar oluşturmaktadır. Bu çalışma grubu, Tokat il merkezinde ve 5 ilçesinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında eğitime devam eden 16 ilkokul, 23 ortaokul ve 23 lise düzeyindeki toplam 62 okulun duvar yazılarından oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grupları belirlenirken nitel araştırma geleneğine uygun amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemeindeki amaç, görece olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek tarafların çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 108). Bu amaçla çeşitlilik; okul türlerine göre (ilk+ortaokul, lise) ve öğrencilerin sınıf, cinsiyet, okul değişkenleri açısından da ele alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler toplanmadan önce yazın taraması yapılmış ancak okul duvar yazılarıyla ilgili

araştırma ve literatüre rastlanamamıştır. Veriler toplanmadan önce il milli eğitim müdürlüğünün izni alınmıştır. Sonra okullar bizzat araştırmacılar tarafından ziyaret edilerek duvar yazıları toplanmıştır. Duvar yazılarının toplanması aşamasında esnasında bazı yöneticiler araştırmaya katılmak istememiştir. Bunun üzerine yazıların araştırma amacıyla toplandığı, herhangi bir okul isminin geçmeyeceği ve il milli eğitim müdürlüğünden alınan izinler gösterilerek ikna edilmiştir. Yazılar toplanırken aynı zamanda okul duvarlarında ismi geçen önemli şahsiyetler diğer bir deyişle öğrencilere model olabilecek insanlara ilişkin de veri toplanmıştır. Veriler ilk+ortaokullar kendi içinde ve liseler kendi içinde olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır. Veriler toplanırken görüntüler alınmış ve kayıtlar tutulmuştur. Yazılar bilgisayara aktarılmış ve 88 sayfalık bir Microsoft Word dokümanı elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Okullarda bulunan duvar yazılarından ilköğretim düzeyinde 424 ortaöğretim düzeyinde de 424 olmak üzere toplam 848 adet yazı analiz edilmiştir. Analiz edilirken duvar yazıları önce ilköğretim ve ortaöğretim olarak kaydedilmiştir. Yazıların verdiği mesajlar ayrı bir kategori olarak ele alınmıştır. Yazıların içeriğinin öğrencilerin yaş grubuna ve düzeyine göre anlaşılabilir ve aktarılabilir olup olmadığına ilişkin ölçüt geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçütte ilköğretimden ve ortaöğretimden 1. sınıflar hariç her sınıftan iki olmak üzere 22 öğrenci rastgele seçilmiştir. Her sınıftan iki öğrenci seçilme nedeni tek bir öğrencinin görüşü ile sınırlı kalmamaktır. Görüşmeler sınıf düzeyine göre değişiklik göstermiş ve yaklaşık 45-75 dakika arasında sürmüştür. Öğrencilere önceden belirlenen yazı okunmuştur. Öğrenciler yazının anlamını bilebiliyorsa yazının uygun olduğu bilmiyorsa uygun olmadığı şeklinde not edilmiştir.

Öğrencilerin okul duvar yazılarına ilişkin görüşleri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Görüşlerin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplanarak tasnif edilmiştir. Çözümlemelerde görüşüne başvuru her bir öğrenciye bir kod numarası (Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde) verilerek açıklamalar yapılmıştır. Araştırmada iç geçerliği sağlamak için, görüşler öncelikle kodlanmış sonradan doğrudan alıntılarla kodlar desteklenmiştir. Bulguların anlamlılığını ve bütünlüğü araştırmacı tarafından sürekli test edilmiştir. Ayrıca görüşleri alınan öğrencilerle tekrar görüşülmüş ve bulgular paylaşılarak teyit ettirilmiştir. Araştırmanın ham verileri eğitim bilimleri, eğitim programları anabilim dalından bir akademisyen ile paylaşarak analiz etmesi rica edilmiştir. Araştırmacıların ve analiz yapan akademisyenin analizleri karşılaştırılmış ve analizlerin %80'in üzerinde bir oranda örtüştüğü, buna göre kodlayıcılar arasında görüş birliği olduğu (Miles ve Huberman, 1994) belirlenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim okullarından elde edilen 424 duvar yazısına ait analizlere ve makalenin okunurluğu ve sayfa sınırlaması da göz önünde bulundurularak yazılar içinden rastlantısal olarak alınan %25'ine (n=106) ait örnek ifadeler yer verilmiştir.

İlk ve Ortaokullarda Duvarlara Yazılan Yazılar

Aşağıda yer alan Tablo 2'de ilk ve ortaokullardaki duvar yazılarına örneklik teşkil etmesi

açısından 106 (%25) yazı örneği yer almaktadır.

Tablo 2. İlk ve ortaokullardan seçilmiş duvar yazıları örnekleri (n=106, %25)

Duvar Yazıları	İlköğretim Çağı Öğrenci Gelişim Özelliklerine		Verilen Mesaj
	Uygun	Uygun Değil	
1. Hiçbir eğlence okumak gibi ucuz, hiçbir zevk te okumak kadar kalıcı olamaz		x	Eğitim
2. Vatanını en çok seven görevini en iyi yapandır.	x		Görev
3. Ne kadar yaşarsan yaşa, sevdiğin kadardır ömrün.		x	Sevgi
20. Bir mum, diğer mumu tutuşturmamakla ışığından bir şey kaybetmez.		x	Ahlak
21. İnsan, odun değildir ki; kırıldığı zaman ses çıkarsın.		x	İnsan
22. Sütten çıkınca bütün kaşıklar aktır. Önemli olan, içinden çıktığın sütü ak bırakmaktır.		x	Ahlak
56. Hiçbir taşıt bizi bir kitap kadar ileri götürmez.	x		Kitap
66. Cumhuriyet ilmen ve bedenen kuvvetli ve yüksek seviyeli muhafızlar ister.		x	Cumhuriyet
77. Sorumluluk büyük olmanın bedelidir.	x		Bilgi
78. Sorumluluğu kabul edebilmek, insanın değerinin ölçütüdür.	x		Yargı
79. Çoban yatmazsa sürüye kurt girmez.		x	Çalışma
97. Merhamet öyle bir dildir ki sağırda işitebilir, kör de okuyabilir.		x	Ahlak
119. İlim Çin'de de olsa öğreniniz.	x		Eğitim
120. Eğitim; sevgi, hoşgörü ve sabırla başlar.	x		Bilgi
130. Sadece bilmek yetmez, uygulamalıyız. Sadece istemek yetmez, yapmalıyız!	x		Yargı
143. Vatanınız için kan, arkadaşınız için gözyaşı, aileniz için ter dökün.	x		Vatan
144. Vatanperverlik duygusunu yaşamayan toplum, tarihte yok olmaya mahkûmdur.	x		Vatan
161. Sarhoşluk deliliklerin en üstünüdür.	x		Bilgi
162. Her kadeh mezara doğru bir basamaktır.		x	Bilgi
163. Kumar, hırs ve tamahın çocuğu; israfın ana ve babasıdır.		x	Bilgi
164. Akıllı adamın tek içkisi sudur.	x		Bilgi
176. Kalp kör olduktan sonra, gözlerin görmesinde hiç fayda yoktur.		x	Yargı
177. Ey canımın sahibi yar! Sen benim olduktan sonra; kaybettiklerimin, ne önemi var!		x	Yargı
191. İçki güldürür, süründürür, öldürür.	x		Bilgi
192. İçki kötülükler doğurur.	x		Bilgi
193. Sigara kanserle kardeşdir.	x		Bilgi

194. Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.		x	Eğitim
204. Asgari okuyan, asgari ücrete talim eder.		x	Eğitim
205. Deprem öldürmez tedbirsizlik öldürür.		x	Tedbir
206. İçki insanı sefalete, rezalete, hatta cinayete sürükler.	x		Bilgi
207. Alkol, veremin en yakın dostudur.		x	Bilgi
208. Alkol kapıdan girerse, mutluluk pencereden çıkar.	x		Yargı
209. Toplumdaki pek çok facianın sorumlusu içkidir.	x		Bilgi
248. Öğretmenler yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.	x		Öğretmen
249. Temizlik imandandır.	x		Din
250. Temiz olun çocuklar bu bir yaşam gereği temiz olmak sağlığın, en önemli direği.	x		Sağlık
265. Bir sevgiliden gelen sıkıntı şeker gibi tatlıdır. Biliriz ki O sıkıntının içinde ne güzellikler saklıdır.		x	Yargı
266. Ya kırdığın gönlü Allah seviyorsa? Bilseydin dokunmazdın...		x	Yargı
267. Öğrenilmiş şeyleri yeterli buluyorsun, gözünü başkasının mumuyla aydınlatmışsın.		x	Yargı
268. Eğitim gerçeklerin öğretilmesi değil. Düşünmek için aklın eğitilmesidir.	x		Eğitim
269. Uygarlık öyle kuvvetli bir ateştir ki ilgisiz kalanları yakar yok eder.		x	Bilgi
281. Adaletin hâkim olduğu yerde, silahın yeri yoktur.	x		Adalet
282. Hediyeniz kitap olsun kafalara bilgi dolsun.	x		Kitap
283. Kitap en iyi dost.	x		Kitap
284. Hiç kimse senden daha iyi değildir; ama sen ortaya bir şey koyamazsan, sen de hiç kimseden iyi değilsin.	x		Yargı
297. Güzel söz söyleyen, kimseden kötü söz işitmez.	x		Yargı
298. Bilim cahilliği mutlaka yener.	x		Eğitim
299. İnsan dilinin altında gizlidir.		x	Yargı
300. Her bildiğini söyleme, her söylediğini bil.		x	Yargı
304. Her münakaşanın temelinde cahillik yatar.		x	Eğitim
305. Doğru düşünmeyi biliyorsan ve doğru bir şey yapmak yolundaysan mutlaka başarırısın.	x		Yargı
306. Bilim ve teknoloji ulusal bağımsızlığın güvencesidir.	x		Bilim
307. Sabahleyin kaybedeceğin bir saatin, bütün gün zararını çekersin.	x		Yargı
308. Sular yükselince balıklar karıncaları yer.		x	Yargı
309. Kişi gülüşüyle terbiyesini, güldüğü şey ile seviyesini gösterir.		x	Yargı
304. Her münakaşanın temelinde cahillik yatar.		x	Eğitim
322. Sükût eyledim, Kahrı var dediler. Biraz söyledim, zehri var dediler. Sustum, kahrından susuyor dediler; Biraz konuştum, zehrini kusuyor dediler.		x	Yargı
323. Asıl yar yaradandır. Gerisi yaralayandır.		x	Yargı
324. Bir insanın nasıl güldüğünden terbiyesini neye güldüğünden akıl seviyesini anlarsın.	x		Yargı

331. Taş yeşermez, geçmiş olsa da nevbahar, Toprak olda bak, nasıl güller açar. Taş gibi idin çok gönül kırdın. Yeter. Toprak ol, üstünde hoş güller biter.	x	Yargı
332. Dünya gözü ile bakan, yüzü; Gönül gözü ile bakan, özü görür.	x	Bilgi
335. Gürültü zarar hem sana hem bana.	x	Yargı
336. Ses kirliliği yapma gürültüyü çağırma!	x	Yargı
337. Enerji tasarrufu enerjiyi verimli kullanmaktır.	x	Tedbir
338. Sessizliğin sesi mutluluğa çeker herkesi.	x	Yargı
339. Temizsen özelsin herkes sana özensin.	x	Temizlik
340. Okul genç dimağlara, insanlığa hürmeti millet ve memleketi sevmeyi şerefi istiklali öğretir.	x	Eğitim
341. Tuvaletten sonra elini yıkayan herkes benim dostumdur.	x	Sağlık
342. Kitap hayata ışık tutar.	x	Kitap
343. Kitap ruhun ilacıdır.	x	Kitap
350. Yurdu savunmanın en ucuz yolu eğitimidir.	x	Eğitim
351. Eğitim, refah anında bir süs, felaket anında sığınaktır.	x	Eğitim
352. Bir okul açan bir hapisane kapamış olur.	x	Eğitim
353. Eğitim, hayata hazırlık değil, başlı başına bir hayattır.	x	Eğitim
354. Küfür alışkanlıktır bırakılmazsa zamanla ihtiyaç haline gelir.	x	Ahlak
355. Dilini muhafaza etmeyen, dinini idrak edemez, hakikatini bilemez.	x	Din
356. Kalp deniz, dil kıyıdır. Denizde ne varsa o vurur.	x	Ahlak
357. Kulun kalbi doğru olmadıkça, imanı doğru olmaz. Dili doğru olmadıkça da kalbi doğru olmaz.	x	Ahlak
358. Yemekten çıkan kıldan tiksiniyorsun da ağızdan çıkan küfürden neden tiksiniyorsun.	x	Ahlak
363. Ahlakı güzel olan insan her yaşta güzeldir.	x	Ahlak
364. Herkes sağlıklı dengeli bir doğal çevrede yaşama hakkına sahiptir.	x	Sağlık
365. Hayatta muvaffak olmak için 3 şey lazımdır; dikkat, intizam, çalışma.	x	Bilgi
366. Doğa ölüyorsa sıra seyircilere gelecektir.	x	Çevre
367. Biz doğayı korudukça doğa da bizi korur.	x	Çevre
368. Sağlıklı yaşam sağlıklı çevre ile olur.	x	Sağlık
369. Cumhuriyet; fikren ilmen, fennen, bedenlen kuvvetli ve yüksek seviyeli muhafızlar ister.	x	Eğitilmiş insan
370. Ben size taarruzu değil ölmeyi emrediyorum.	x	Sağlık
376. Vücuda zarar veren her şey haramdır.	x	Din
377. Sarhoşluk veren her şey haramdır.	x	Din
378. Yeşilay dostu olan sağlığını ve saygınlığını kazanır.	x	Sağlık
379. Aranızda, mallarınızı haksız sebeplerle ve batıl yollarla yemeyin.	x	Din
381. Çoğu haram olanın azı da haramdır.	x	Din
383. Hayatta ne istersen onu alırsın.	x	Yargı

385. Bağımlılığın ve ölümün denemesi olmaz.	x	Sağlık
386. Önemli ise hayatınız, sigarayı lütfen bırakınız.	x	Sağlık
387. Sigara giren yerden sağlık çıkar.	x	Sağlık
388. Alkol çözüm değil, derdin kendisidir.	x	Sağlık
389. En büyük tuzak; bir defa denemekten ne çıkar?	x	Sağlık
390. Sevginin boşluğunu zehir ile doldurmayın.	x	Sağlık
393. Özür, yalandan daha korkunç, daha kötüdür; üstü örtülmüş bir yalandır çünkü.	x	Ahlak
394. Dürüstlük pahalı bir mülktür, ucuz insanlarda bulunmaz.	x	Ahlak
395. Akacak kan damarda durmaz.	x	Yargı
396. İyi insan lafını üstüne gelir.	x	Yargı
397. Bal tutan parmağını yalar.	x	Yargı
398. Ağaca çıkan keçinin, dala bakan oğlağı olur.	x	Yargı
424. Hayatta başarılı olan insanlar, çözüme odaklanarak yaşarlar. Başarısız insanlar ise, sorunların içerisinde kendilerini kaybederler.	x	Bilgi

Yukarıda 106 farklı örneğine yer verilen yazıların tamamı ilköğretim düzeyinde öğrencilere tek tek sorularak anlamlarının bilinip bilinmediği sorgulanmıştır. Anlamları tüm öğrenciler tarafından bilinen yazılar uygun, bilinmeyen yazılar ise uygun değil şeklinde değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca yapılan değerlendirme sonucunda oluşan tablo eğitim bilimi alan uzmanı görüşüne sunulmuştur. Bu değerlendirmeler ışığında toplam 424 adet yazıdan 225'inin gelişim özelliklerine uygun, 199'unun ise uygun olmadığı belirlenmiştir. Yazıların konuları ise Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. İlk ve ortaokullarda yer alan yazıların konuları

Konu	f
Durum, yargı	93
Bilgi	55
Güzel ahlaklı olmak	46
Eğitimin önemi,	40
Vatan sevgisi	24
Kitabın önemi	24
Sevginin önemi	19
Azimli olmak	15
Sağlığın önemi	15
Dini bilgi	14
Tedbirli olmak	10
Öğretmenin değeri	9
Millet bilinci	9
Çalışmanın önemi	8
Kararlı olmak	7
Temizliğin önemi	7
Tarih bilinci	5

İnsanın değeri	4
Cumhuriyetin önemi	3
Adaletli olmanın önemi	3
Sabırlı olmanın önemi	2
Çevre bilinci	2
Görev bilinci, egemenliğin önemi, cesaretli olmanın önemi, hayatın önemi, sanatın önemi	1'er yazı

İlk ve ortaokul duvarlarında öğrencilerin yanlış anlayacağı, yanlış yargılar geliştireceği, yanlış öğrenmeler ve kabuller geliştireceği bazı yazılar olduğu da görülmüştür. Bu yazılar aşağıda örneklenmiştir;

"Soğanın acısını yiyen bilmez doğrayan bilir". "Taze bardağın suyu soğuk olur". "Yangını körükleyen saçından tutuşur". "Serçeden korkan darı ekmez". "Vurduğu çok ama öldürdüğü yok". "Horoz ölür gözü çöplükte kalır". "Yerine düşmeyen gelin yerine yerine, boyuna düşmeyen esvap, sürüne sürüne eskir". "Yüz güzelliği hamaldan eve, huy güzelliği Rum'dan Şam'a". "Varsa pulun herkes kulun, yoksa pulun dardır yolun". "Yaralı kuşa kurşun sıkılmaz". "Huzur evlerinde simitçilerin, kapıcıların ayakkabıcıların değil, doktorların, mühendislerin, mimarların ana, babaları dolu! Okumakla adam olunmuyor işte". "Dediler ki gözden irak olan gönülden de irak olur" dedim ki gönle giren gözden irak olsa ne olur". "Gülü'n dikene katlanması onu güzel kokulu yaptı". "Kurşunlar evlatları bulur, vurulan hep analar olur". "Toprak gibi sesiz olduğum an bil ki, şimşek gibi gökte gürlüyor feryadım". "Ava giden avlanır". "Bir bahçeye giremezsen durup seyran eyleme. Bir gönül yapamazsan yıkıp viran eyleme". "Sessizliğin sesi mutluluğa çeker herkesi". "Ağaca çıkan keçinin, dala bakan oğlağı olur". "Bal tutan parmağını yalar". "Besle kargayı oysun gözünü". "Elin ağzı torba değil ki büzesin". "Güvenme varlığa düşersin darlığa". "Vatanınız için kan, arkadaşınız için gözyaşı, aileniz için ter dökün". "Akacak kan damarda durmaz".

Ortaöğretim Okullarından Elde Edilen Duvar Yazıları

Aşağıda yer alan Tablo 4'te ortaöğretim okullarından seçilmiş duvar yazılarına örneklik teşkil etmesi açısından 106 (%25) yazı örneği yer almaktadır.

Tablo 4. Ortaöğretim okullarından seçilmiş duvar yazıları örnekleri (n=106, %25)

Duvar Yazıları	Ortaöğretim Çağı Öğrenci Gelişim Özellikleri		Verilen Mesaj
	Uygun	Uygun Değil	
1.Dünyanın en büyük cezaevi cahil insanın kafasını içidir.	x		Eğitim
2. Hiçbir gemi biz, bir kitap kadar uzağa götürmez.	x		Kitap
3. Oku! Yaradan Rabbinin adıyla oku!		x	Din
9. Bilgi insanlığın, şiddet hayvanlığın kanunudur.	x		Bilgi
10. Kötü bir işin en gizli şahidi vicdanımızdır.	x		Bilgi
11.Bizim dinimiz en tabii ve mâkul dindir. Ve ancak bundan dolaydır ki son din olmuştur.	x		Din

12. Allah'ım seni zikretmek sana şükretmek ve sana güzelce ibadet etmek için bana yardım et.	x		Yargı
48. Çevreyi hor gören geleceği zor görür.	x		Çevre
49. Dünyaya seller bassın ördeğe vız gelir...		x	Yargı
50. Daha iyi olmaya çalışmayan iyi olarak ta kalamaz.	x		Ahlak
51. Bir gemiyi iki reis batırır.	x		Liderlik
66. Gönül han değil dergâhtır, paldır küldür girip çıkılmaz günahdır.		x	Yargı
67. Her insan bir yağmur tanesi gibidir... Kimi çamura, kimi gül yaprağına düşer.	x		Yargı
87. Taşı delen suyun kuvveti değil sürekliliğidir.	x		Çalışma
88. Özgür insan bağımlı olamaz, bağımlı insan özgür olur.		x	Sağlık
106. Paylaştığın senindir biriktirdiğin değil!	x		Ahlak
107. Budur cihanda en beğendiğim meslek; sözün özün olsun hakikat olsun.		x	Ahlak
114. Vatan sevgisi ona hizmetle ölçülür.	x		Vatan
115. Vatanını en çok seven görevini en iyi yapandır.	x		Vatan
116. Şiddete karşıyım, çünkü sağladığı düşünülen iyilikler geçici, getirdiği kötülükler ise kalıcıdır.	x		Ahlak
117. İnsanın terbiyesi öfkeli iken belli olur. İnsan olan tartışırken saygısını korur.	x		Ahlak
118. Göç dönüşü topal eşek öne geçer.		x	Yargı
119. Göçtük yurdun kadri konduk yurttan bilindir.		x	Yargı
120. Yaman komşu, yaman avrat, yaman at, birinden göç, birinden boşa, birini sat.		x	Yargı
121. Üç göç bir yangın yerini tutamaz.		x	Yargı
122. Yuvarlanan taş yosun tutmaz.	x		Çalışma
141. Bakarsan bağ olur, bakmasan dağ olur.	x		Yargı
142. Bizde bin haber, sizden ne haber.		x	Yargı
145. Alkol, veremin en yakın dostudur.	x		Bilgi
146. Ben kendimi kaybetmem.		x	Yargı
147. Özü doğru olanın sözü de doğru olur.	x		Ahlak
148. Bulanlar ancak arayanlardır.	x		Yargı
149. Alkol çözüm değil derdin kendisidir.	x		Sağlık
150. İçki öldürür, kumar söndürür, spor güldürür.	x		Sağlık
151. Üzülme Allah bizimle beraberdir.	x		Din
152. Hicret yola yatmak değil yol almaktır.		x	Din
153. Çünkü ölüm ölmüyor.	x		Yargı
172. Onlar doğru bildiklerini söyleyip savundular.		x	Yargı
191. Sıcak herkese aittir, soğuk insanın elbisesine göre değişir.		x	Yargı
196. Ayakkabım yok diye üzülüyordum, ayakları olmayan bir çocuk görene kadar.	x		Ahlak
211. Yanlış önce bilinirse doğruya ulaşamaz.	x		Yargı
212. Herkesle dost olan kimsenin dostu olamaz.		x	Yargı
217. İnsan dilinin altında gizlidir.	x		Ahlak

218. Her şeyin kaynağı insanın zekâsıdır.	x	İnsan
219. Vatan bir bütündür parçalanmaz.	x	Vatan
220. Kitap bildiğiniz ama aramadığınız dostunuzdur.	x	Kitap
221. Vatan ne Türkiye’dir Türklere ne Türkistan. Vatan büyük bir müebbet bir ülkedir: Turan!	x	Vatan
222. İnsan, evrende gölgesi kadar değil, yüreği kadar yaşar...	x	Yargı
223. Öğretmeler bir kandile benzer, kendini tüketerek başkalarına ışık verir.	x	Öğretmen
224. Her kitaplık bir hapisane kapattırır.	x	Kitap
225. Dünya her tarafında öğretmenler, insan topluluğunu en fedakâr ve muhterem unsurlarıdır.	x	Öğretmenin değeri
271. Kültür alışkanlıktır bırakılsa zamanla ihtiyaç haline gelir.	x	Kültür
272. Kalp deniz dil kıyıdır. Denizde ne varsa kıyıya o vurur.	x	Ahlak
298. Dolu olmak istiyorsan bir amaca bağlan, insanlara ve eşyalara değil.	x	Yargı
299. Alkol almak gönüllü çılgınlıktır.	x	Sağlık
300. Kalkınmaksa hedefimiz ödenmeli vergimiz.	x	Vergi
313. Bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak şarttır.	x	Çalışma
314. İyi bir kafaya sahip olmak yetmez; mesele onu iyi kullanmaktır.	x	Yargı
317. Erişmek istedikleri bir hedefi olmayanlar, çalışmaktan zevk almazlar.	x	Çalışma
318. Tembel insan yoktur. Sadece kendisine esin kaynağı oluşturacak kadar güçlü amaçları olmayan insanlar vardır.	x	Yargı
319. Zor bir iş, zamanında yapmamız gerekip de yapmadığımız kolay şeylerin birikmesiyle oluşur.	x	Yargı
329. Eğer tadını bilerseniz, ekmeği paylaşmak, ekmekten daha lezzetlidir.	x	Ahlak
330. Kitaplar, hiç solmayacak şifalı bitkilerdir.	x	Kitap
344. Ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol.	x	Ahlak
345. Bu dünyada ne çok istersen o senin imtihanındır.	x	Yargı
347. Aşk davaya benzer, cefa çekmek de şahide. Şahidin yoksa davayı kazanmasın.	x	Yargı
348. Gönül ne tarafı işaret ederse, beş duyuda eteklerini toplayıp o tarafa gider.	x	Yargı
349. Odun yanınca kül olur, insan yanınca kul olur.	x	Yargı
359. Aşk altın değerlidir saklanmaz aşkın bütün sırları meydandadır.	x	Yargı
360. Ey insan! Öleceğin günü bilmiyorsun, hiç olmazsa ölümlü olduğunu bil.	x	Yargı
361. Nasibinde varsa alırsın karıncadan bile ders, nasibinden yoksa bütün cihan önüne serilse ters.	x	Yargı

372.Evrimin hangi evresindesin?		x	Yargı
373.Hayalleriniz varsa kitap okuyun.	x		Kitap
374.Ve en önemlisi kitapların şarjı bitmiyor.	x		Kitap
375.Erdem menfaatlerin çarpıştığı yerde çıkar		x	Erdem
380.Erdemli olmak kişinin kendi kendini yargılamasıdır.	x		Erdem
381.Erdemli olmak; insanın insanüstüne ulaşmak için harcadığı çabadır.	x		Erdem
383.Erdemli olmak, kendini beğenmemek, yaptıklarını yeterli bulmamaktır.	x		Erdem
385.Erdemli olmak kendini yenileyebilmektir, güvenilir olmaktır.	x		Erdem
386.Allah temizdir, temizliği sever.	x		Temizlik
390.Tüccarın malı temiz olsa yol üstünde kendisi yer.		x	Yargı
391.Temizlik ruhun gıdasıdır.	x		Temizlik
392.Temiz hava garip kokar.		x	Temizlik
393.Temiz bir vicdan kadar yumuşak bir yastık yoktur.	x		Ahlak
394.De ki; bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?	x		Din
395.Başarı için, üşenme erteleme vazgeçme...	x		Çalışma
403.Affetmek zaferin zekâtıdır.		x	Din
409.Kalbinizle yaptığınız her şey size geri döner.	x		Sevgi
412.En güzel öğüt örnek olmaktır.	x		Ahlak
413.Yürürken başımın önde olması sizi rahatsız etmesin. Benim tek derdim; yere düşen edebinize takılmamak.	x		Ahlak
414.Yolundan giden yorulmaz.	x		Ahlak
415.Doğru gidenin başı duvara çarpmaz.	x		Ahlak
416.Doğru her daim yüce, yalan her daim cücedir.	x		Ahlak
417.Eğri cetvelden doğru çizgi çıkmaz.	x		Ahlak
418.Doğru söz yemin istemez.	x		Ahlak
423.İtaat ancak meşru çerçeve içerisinde olur.		x	Yargı
424.Her şeyin ifsat eden afeti vardır. Bu dinin afeti de kötü idarecilerdir.		x	Din

Yukarıda 106 farklı örneğine yer verilen yazıların tamamı ortaöğretim düzeyinde öğrencilere tek tek sorularak anlamlarının bilinip bilinmediği sorgulanmıştır. Anlamları tüm öğrenciler tarafından bilinen yazılar uygun, bilinmeyen yazılar ise uygun değil şeklinde değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca yapılan değerlendirme sonucunda oluşan tablo eğitim bilimi alan uzmanı görüşüne sunulmuştur. Bu değerlendirmeler ışığında toplam 424 adet yazıdan 338'inin gelişim özelliklerine uygun, 86'sının ise uygun olmadığı belirlenmiştir. Yazıların konuları ise Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Ortaöğretim okullarında yer alan yazıların konuları

Konu	f
Durum, yargı	144
Güzel ahlaklı olmak	64
Dini bilgi	43
Eğitimin önemi	19
Bilgi	17

Çalışmanın önemi	17
Kitabın önemi	15
Millet bilinci	14
Erdemli olmak	10
Sağlığın önemi	9
Azimli olmak	8
Tedbirli olmak	8
Temizliğin önemi	8
Öğretmenin değeri	7
Vatan sevgisi	7
Kararlı olmanın önemi	7
Sabırlı olmanın önemi	4
Sevginin önemi	3
Cumhuriyetin önemi	3
Kültürün önemi	3
Cesaretli olmanın önemi	3
İnsanın değeri	2
Adaletli olmanın önemi	2
Çevre bilinci	2
Verginin önemi	2
Sanatın önemi	2
Barışın önemi	2
Dostluğun, liderliğin ve kararlı olmanın önemi	1'er yazı

Ayrıca ortaöğretim okul duvarlarında öğrencilerin yanlış anlayacağı, yanlış yargılar geliştireceği, yanlış öğrenmeler ve kabuller geliştireceği bazı yazılar da bulunmaktadır. Bu yazılara ait örneklere aşağıda yer verilmiştir;

"Yaman komşu, yaman avrat, yaman at, birinden göç, birinden boşa, birini sat". "Aşk davaya benzer, cefa çekmek de şahide, şahidin yoksa davayı kazanamasın". "Erimin hangi evresindesin?". "Nasibinde varsa alırsın karıncadan bile ders, nasibinden yoksa bütün cihan önüne serilse ters". "Alkol almak gönüllü çılgınlıktır". "Herkesle dost olan kimsenin dostu olamaz". "Bizde bin haber, sizden ne haber". "Üç göç bir yangın yerini tutamaz". "Dünyaya seller bassın ördeğe viz gelir". "Bir gemiyi iki reis batırır". "Özgür insan bağımlı olamaz, bağımlı insan özgür olur". "Budur cihanda en beğendiğim meslek; sözün öziün olsun hakikat olsun". "Kurbağayı koltuğa oturtsan o yine çamura atlar". "Ne olursan ol başarılı ol". "Tahta çiviye; beni kırdın deyince, çivi: Eğer kafamın üstündeki darbeleri görseydin beni mazur görürdün diye cevap verdi". "Yerinden oynayan yetmiş kazaya uğrar, en küçüğü ölüm". "Çünkü ölüm ölmüyor". "Eğer bu Millet, bu memleket parçalanacak olursa genel şerefsizliğin enkazı altında şunun bunun şahsi şerefi de parça parça olur". "Beni candan usandırdım cefadan yar usanmaz mı? "Anladım ki derin ve esrarengiz olan her şey susuyor. Anladım ki susan her şey derin ve heybetli". "Senin aşktan yana nasibin varsa dokunsan da yanacaksın dokunmasan da". "İyi bil ki bazıları hasrette yanar, bazıları vuslatta". "Aşk kalpten vurur dost ise sırttan, kalp iyileşir ama sırt hep kambur kalır". "Tüccarın malı temiz olsa yol üstünde kendisi yer". "Yürürken başımın önde olması sizi rahatsız etmesin, benim tek derdim; yere düşen edebinize takılmamak". "Boş şişenin kurbanı olmayalım". "Aşk altın değildir saklanmaz aşkın bütün sırları meydandadır". "Temiz hava garip kokar". "Affetmek zaferin zekâtıdır". "İtaat ancak meşru çerçeve içerisinde olur". "Göç dönüşü topal

eşek öne geçer”.

Okul Duvarlarında İsimleri Yer Alan Şahsiyetler

Tablo 6’da okul duvar yazılarında yer alan yerli şahsiyetlere yer verilmiştir.

Tablo 6. Okul duvar yazılarında yer alan yerli şahsiyetler

Okul Duvar Yazılarında Yaşayan Değerlerimiz		f
1.	Mustafa Kemal Atatürk	189
2.	Mevlana	85
3.	Hz. Muhammed (S.a.v)	37
4.	Mehmet Akif Ersoy	22
5.	Yunus Emre	19
6.	Hz. Ali	9
7.	Hz. Ömer	6
8.	Necip Fazıl Kısakürek	5
9.	Cenap Şahabettin	3
10.	Faruk Nafiz Çamlıbel	3
11.	M. Çağlar	3
12.	Hacı Bayram Veli	2
13.	Necmettin Halil Onan	2
14.	Prof. Dr. F. Kerim Gökay	2
15.	Ahmet Yesevi	1
16.	Hz. Ebu Bekir	1
17.	Arif Nihat Asya	1
18.	Prof. Dr. Mazhar Osman	1
19.	Süleyman Nazif	1
20.	S. Calep Çattan	1
21.	R. Necdet Evrimer	1
22.	Yaşar Kemal	1
23.	Erzurumlu İbrahim Hakkı	1
24.	Yusuf Has Hacıp	1
25.	Elif Şafak	1
26.	Şemseddin Sami	1
27.	Ahmet Haşim	1
28.	G. Özyurt	1
29.	E. Şahiner	1
30.	Yahya Kemal Beyatlı	1
31.	Üstün Dökmen	1
32.	Neyzen Tevfik	1

Tablo 6’da görüldüğü üzere araştırma kapsamında toplamda 62 okul duvarında kendi değerlerimizin sembolleri denilebilecek 32 isme rastlanmıştır. En çok Mustafa Kemal Atatürk ismi, bunu Mevlana, Hz. Muhammed, Mehmet Akif Ersoy, Yunus Emre, Hz. Ali, Hz. Ömer, Necip Fazıl Kısakürek isimlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra tanınmayan isimlerin olması dikkat çekicidir.

Aşağıda yer alan Tablo 7’de okul duvar yazılarında yer alan yabancı şahsiyetlere yer

verilmiştir.

Tablo 7. Okul duvar yazılarında yaşayan yabancı şahsiyetler

Okul Duvar Yazılarında Yaşayan Yabancı İnsanlar		f
1.	Sadi-i Şirazi	8
2.	Voltaire	3
3.	W. Shakspeare	3
4.	Mahatma Gandi	3
5.	Albert Einstein	3
6.	Walt Disney	3
7.	Thomas Edison	3
8.	Victor Hugo	3
9.	Muhammed İkbal	2
10.	Pascal	2
11.	D.Herolt	2
12.	Jackson Brown	2
13.	G.Polba	2
14.	Cladius	2
15.	Balzac	2
16.	Hasan-ı Basri	2
17.	A. Montapert	2
18.	Francis Bacon	2
19.	Farabi	1
20.	Sahiller	1
21.	Roy L Smith	1
22.	Winston Churchill	1
23.	Buckel	1
24.	Mark Twain	1
25.	Dr. Mikao Usvi	1
26.	Alain	1
27.	J Karl Friedrich Guss	1
28.	Aliyye İzzetnegoviç	1
29.	H. Adams	1
30.	Buccel	1
31.	Roch	1
32.	Eflatun	1
33.	Alexander Pope	1
34.	Wolfgang Van Goethe	1
35.	Oscar Wilde	1
36.	H.Spenser	1
37.	Jacob Ougust Riss	1
38.	J.Anyot	1
39.	D. Laird	1
40.	Firdevsi	1

41.	Bahtiyar Vahapzade	1
42.	Diagones	1
43.	Paul J.Meyer	1
44.	Flaubert	1
45.	Samuel Smiles	1
46.	Necip Mahfuz	1
47.	Herrick	1
48.	Konfüçyus	1
49.	Golti	1
50.	S.R.Chamfort	1
51.	Terence	1

Tablo 7’de görüldüğü üzere araştırma kapsamında toplamda 62 okul duvarında yabancı 51 isme rastlanmıştır. En çok Sadi-i Şirazi, Voltaire, W. Shakspeare, Mahatma Gandi, Albert Einstein, Walt Disney, Thomas Edison, Victor Hugo isimlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Yerli isimler gibi yabancı isimlerde de toplum tarafından fazla tanınmayan isimler bulunmaktadır.

Okul Duvarlarında Yer Alan Yazılara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Aşağıda yer alan Tablo 8’de katılımcı öğrencilerin duvar yazılarına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 8. Öğrencilerin duvar yazılarına ilişkin görüşleri

S.N	Temalar	Kodlanmış öğrenci görüşleri	f
1		Yazıların öğrenci için olduğunun farkına varma (Ö1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21)	21
2		Tüm yazıları okuma (Ö1,2,3,6,8,9,11,12,13,15,16,18,19,20)	14
3		Yazılar duvarları süslemekte ve anlamlı bulma (Ö6,7,9,10,12,15,16,19,20)	9
4	Olumlu	Yazıların anlamını düşünme (Ö3,6,8,9,11,12,13,20)	8
5		Yazıları öğretici olarak değerlendirme (Ö7,10,11,13,17,19)	6
6		Yazıları ödevlerde kullanma (Ö3,6,7,9,15)	5
7		Yazılardan ilham alma (Ö9,11,15,20)	4
8	Olumsuz	Yazıları okuma ancak anlamama (Ö1,Ö2,13,15,18)	5
9		Yazıları sadece süs olarak değerlendirme (Ö1,4,5,14,18)	5
10		Yazıların anlamını düşünmeme(Ö1,4,5,14,18)	5
11		Yazıları okumama (Ö4,5,14,21,22)	5
12		Yazıları fark etmeme (Ö22)	1
13		Yazılar seviyeye uygun olmalı (Ö3,4,5,7,8,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21)	17
14		Yazılar yazılmadan önce öğrenci görüşlerinin de alınması (Ö3,4,5,6,7,8,9,12,13,14,15,16,17,18,19,21)	16
15		Yazılar öğrencilerle beraber yazılmalı (Ö1,2,4,5,6,7,8,12,13,16,17,18,21,22)	14
16	Öneri	Yazılar öğretmenlerle beraber değerlendirilmeli (Ö9,10,11,12,15,16,17)	7

Öğrencilerin duvar yazılarına ilişkin görüşlerini içeren Tablo 8 incelendiğinde olumlu, olumsuz ve öneri olmak üzere üç temada toplam 16 görüş bulunduğu görülmektedir. Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru alan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu yazıların kendileri için olduğunun farkında oldukları, büyük bir bölümünün yazıları okudukları, beğendikleri, anlamlı buldukları hatta ödevlerinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Ancak az bir bölümü de yazıları okumadıkları, anlamadıkları, sadece süs olarak gördükleri de görülmektedir. Öğrenciler yazılara ilişkin; yazılar kendi seviyelerine uygun olmalı, öğrencilerin görüşleri alınmalı, öğretmenle beraber değerlendirilmeli hatta öğrencilerle beraber yazılmalı önerilerinde bulunmaktadır.

Öğrencilerin konuya ilişkin kendi ifadeleri aşağıda verilmiştir:

(Ö3) *Duvar yazılarını her gördüğümde okuyorum. (6) Yazıları oynarken farkında olmadan tekrar ediyorum. (Ö11) Yazıları öğretmenimizle beraber değerlendirsek iyi olur. (Ö13) Bir yazıyı öğretmene sordum. O da bana "yazana sor" diye karşılık verdi. (Ö8) "Kitaplar, hiç solmayacak şifalı bitkilerdir" yazısını annemle de konuştuk. (Ö22) Yazıları hiç farketmedim. (Ö15) Yazıları okuyor ve kardeşlerime anlatıyorum. (Ö21) Yazıların daha güzel yazılması gerekir. (Ö20) Babam sigara içiyor, babama sigarayı bırakması için duvar yazılarını okuyorum. (Ö7) Türkçe dersinde " Biz doğayı korudukça doğa da bizi korur" duvar yazısıyla ilgi kompozisyon yazdım.*

Öğrencilerin kendi ifadeleri de yazıların öğrenci tarafından dikkate alındığını teyit etmektedir.

Tartışma

Araştırmada okul duvarlarında var olan yazılar analiz edilmiştir. İlkokul, ortaokul ve ortaöğretim okullarından elde edilen toplamda 848 yazının içerdiği mesajlar dikkate alındığında; yaşama ilişkin yargı, genel ahlak, dini bilgi, çalışmanın önemi, kitabın önemi, eğitimin önemi, vatan sevgisi gibi mesajları içerdiği görülmektedir. Eskiden manavların, kasapların duvarlarını süsleyen bir takım duvar yazıları bugün aslında sanayi ve hizmet sektörünün temel felsefesini oluşturmuştur. Duvar yazıları, işletmelerin özgörev ve hedeflerinin belirlenmesinde önemli rol almıştır (Yılmaz, 2004). Bundan hareketle duvar yazıları eğitimin felsefesinin yaşam, insan, kitap, çalışma, vatan gibi kavramları içerdiği söylenebilir.

Öğrencilerin anlamlarına bilip bilmediği açısından yazıların ilköğretim okullarında yazıların yarıya yakınının uygun olmadığı görülmektedir. Yazıların uygunsuzluğu yönünden bu oran ortaöğretim okullarında dörtte bir kadardır. Beklenen durum okullarda var olan duvar yazılarının öğrencilerin gelişimine, okulun özel amaçlarına ve programa da uygun olmasıdır. Yazıların daha çok yaşama ilişkin olması eğitim açısından olumlu değerlendirilebilir. Eğitimin yaşama hazırlama olarak düşünüldüğünde, yaşama dair her ne konu varsa eğitimin de konusudur.

Yazılarda belirli bir standardın olmadığı görülmektedir. Okulların bürokratik yapıları gereği ilgili yönetmelik incelendiğinde (İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği, [MEB], 2015), panolardaki yazılara ilişkin ilkelerin olduğu ancak duvar yazılarına ilişkin bir ilkenin, standardın, ölçünün olmadığı görülmektedir.

Ortaöğretim okul duvarlarında öğrencilerin yanlış anlayacağı, yanlış yargılar geliştireceği, yanlış öğrenmeler ve kabuller geliştireceği yazılar bulunmaktadır. Örneğin; “Yaman komşu, yaman avrat, yaman at, birinden göç, birinden boşa, birini sat” yazısı güvensizlik, “Evrimin hangi evresindesin? yazısı anlamsızlığı, inançsızlık ve hakaret, “Göç dönüşü total eşek öne geçer” yazısı anlamsızlık, “Ne olursan ol başarılı ol” yazısı başarı için her yolun mubah, “Yerinden oynayan yetmiş kazaya uğrar, en küçüğü ölüm” yazısı çalışmama, “Tüccarın malı temiz olsa yol üstünde kendisi yer” yazısı esnaflarda sahtekarlık, “Yürürken başımın önde olması sizi rahatsız etmesin. Benim tek derdim; yere düşen edebinize takılmamak” yazısı başka insanlardaki edepsizlik, “Bal tutan parmağını yalar” yazısı haksız kazancı meşrulaştırmak, “Besle kargayı oysun gözünü” yazısı güvensizlik, “Varsa pulun herkes kulun, yoksa pulun dardır yolun” yazısı çıkarıcılık anlamlarını çağrıştırmakta ve içermektedir. Öğrenciler bu yazılardan yaşama, insanlara ilişkin yanlış öğrenmeler geliştirebilirler. Güran (2008)’in (2008) aktarmalarında Gandi’nin; “Söylediklerinize dikkat edin; düşüncelere dönüşür, Düşüncelerinize dikkat edin; duygularınıza dönüşür, Duygularınıza dikkat edin; davranışlarınıza dönüşür, Davranışlarınıza dikkat edin; alışkanlıklarınıza dönüşür, Alışkanlıklarınıza dikkat edin; değerlerinize dönüşür, Değerlerinize dikkat edin; karakterinize dönüşür, Karakterinize dikkat edin; kaderinize dönüşür” sözlerinden de hareketle bazen bir yazı bir öğrencinin düşüncesi, davranışı, alışkanlığı, kaderi olabilir. Yazıların içerdiği mesajlar, okulların özel amaçları (MEB, 2015) çerçevesinde ilköğretim düzeyinde daha çok davranış kazandırmaya yönelik, ortaöğretim düzeyinde kendi kültürüne yönelik, düşünce geliştirici ve ülke sorunlarını içeren yazılar olması beklenmektedir.

Okul duvarlarında yaşayan isimler incelendiğinde yerli isimlerden kullanım sıklığı yönünden Mustafa Kemal Atatürk ön plana çıkmaktadır. Yabancı isimlerden kullanım sıklığı yönünden bariz bir şekilde öne çıkan bir isim bulunmamaktadır. İsimler incelendiğinde bu konuda amaçlı, planlı bir çalışma olmadığı görülmektedir. İsim konusunda da bir düzen görülmemektedir. İsimler öğrencilere değerler eğitiminde model olması açısından önemli görülmektedir. Değerler insana anlam katmakta ve insandaki güzellikleri çoğaltmaktadır (Kuçuradi, 1995: 8). İnsanların bu değerleri öğrenme süreçlerini Halstead ve Taylor (2000); aile, çevre, yazılı ve görsel materyaller, taklit, model alma yoluyla öğrendiklerini ileri sürmektedir. Anadolu’nun değer iklimine hizmet etmiş üniversite öğrencileri arasındaki bilinme ve algılanma durumunu inceleyen Tanyıldızı (2011) ve Çifci’ye (2011) göre Hacı Bektaş Veli, Mevlâna ve Yunus Emre’nin üniversite öğrencileri arasında fazla tanınmadıkları görülmektedir. Anşin (2006) duvara asılacak bir seri küçük duvar yazılarından oluşan ayrıntılı bir eğitimsel kılavuzun dil öğretiminde kullanılabileceğini ifade etmektedir.

Öğrenci görüşleri açısından yazıların okunduğu, anlamlarının düşünüldüğü, öğretici olduğu ancak seviyeye uygun ve öğrenci görüşlerinin de alınması gerektiği görülmektedir. Eğitimde yapılandırmacılık anlayışında öğrenciyi öğrenme-öğretme sürecinin odağına yerleştirmiştir (Akpınar ve Aydın, 2007).

Araştırmanın yukarıdaki sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilebilir:

- Okul duvar yazıları öğrenci gelişimlerine uygun olmalıdır.
- Okul duvar yazılarının programı destekleyecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.
- Aynı zamanda duvar yazılarının okulların özel amaçlarına uygun olması beklenmektedir.

- Okul duvar yazılarının öğrencilerin gelişimlerine, programa, okulun özel amaçlarına uygun olarak belirlenmesi için alan uzmanlarından/egitim psikoloğu, eğitim bilimciler, uygulamada görev yapan eğitimci) ve öğrenci temsilcilerinden oluşturulmuş bir komisyon kurulabilir. Bu komisyon çeşitli okul kademelerine (ilk, orta, lise) uygun duvar yazıları örneklerini belirleyebilirler. Böylece okul duvarları da eğitim ve öğretim için doğru materyal olarak değerlendirilebilir.
- Okul duvarlarında öğrencilere değerler eğitiminde model olabilecek isimler konusunda da ortak ve planlı bir anlayış gerekmektedir. Kurulacak komisyon isimler konusunda da çalışma yapılabilir.
- Okul duvar yazılarının programla ne kadar örtüştüğü araştırılabilir.
- Okul duvar yazılarına ilişkin standartlar nasıl olmalı konulu araştırmalar yapılabilir. Söz konusu standartlarda yazı stili, boyutu, içeriği ayrı başlıklar halinde ele alınabilir.

Kaynakça

- Açıkalın, A. (1998). *Toplumsal, kurumsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği*. Ankara: Pegem.
- Akpınar, B. ve Aydın, K. (2007). Eğitimde değişim ve öğretmenlerin değişim algıları. *Eğitim ve Bilim*. 32(144), 71-80.
- Anşın, S. (2006). Çocuklarda yabancı dil öğretimi. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6, 9-20.
- Aydın, H. (2000). Öğrenme ve öğretme kuramlarının eğitim iletişimine katkısı. *Kurgu Dergisi*.17,183-197.
- Aydoğan, İ. (2012). Okul binalarının özellikleri ve öğrenciler üzerine etkileri. *Milli Eğitim*. 193, 29-43.
- Celep, C. (2008). Öğrenme ortamı olarak okul ve sınıf. *Eğitim- Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*. 4(11), 3-9.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalık T. (2010).Öğrenen örgütler olarak eğitim kurumları. *Sosyal Bilimler Dergisi Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi*. 8, 121-128.
- Çınarcı, M.N.(2014). Âşık Çelebi'den Faruk Nafiz'e duvar şiirleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*. 2(3), 79-82.
- Çifci, S. (2011). Birgrup yükseköğrenim öğrencisinin Hacı Bektaş Veli'yi tanıma düzeyi ve Bektaşilik hakkındaki tutumları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 57, 225-244.
- Dönmez, B. (2008). Okul ve sınıf ergonomisi ya da insanı incelemek. *Eğitim- Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*. 11.
- Ekti, M. (2014). Psikogöstergesel bağlamda duvar yazılarının yansımalarına ilişkin bir analiz örneği. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 31(2), 115-126.
- Erden, M., (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.

- Griffin, T. (1990). The physical environment of the collaage classroom and its affects on students. *Campus Ecologist*. 8, 1.
- Güran, Y. (2008). Mahatma Gandi'nin bir sözü üzerine <http://www.yalcinguran.com/2008/03/mahatma-gandi%E2%80%99nin-bir-sozu-uzerine/>. adresinden alınmıştır.
- Halstead, J. Mark ve Taylor, Monica, J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Jurnal of Education*. 30(2), 169-202.
- Hathaway, W. E. (1988). Educational Facilities. *Education Canaday Winter/Hiver*, 28-35.
- Koyuncu, B. ve Erden, M. (2010). Zenginleştirilmiş beyin uyumlu öğretim ortamına ilişkin öğrenci görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 16(1), 73-92
- Kuçaridi, J. (1995). *Felsefi açıdan eğitim ve Türkiye'de eğitim*, İstanbul.
- MEB, (2015). Millî Eğitim Bakanlığı ilköğretim ve orta öğretim kurumları sosyal etkinlikler yönetmeliği. www.meb.gov.tr. Erişim Tarihi: 25.06.2015.
- MEB, (2015). Millî Eğitim Bakanlığı ilköğretim ve orta öğretim kurumları yönetmeliği. www.meb.gov.tr. Erişim Tarihi: 25.06.2015.
- Miles, M, B. Ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Tanyıldızı, N. İ. (2011). Türk kültürünün gençlere tanıtımında medyanın rolü: Hacı Bektaş Veli, Mevlana ve Yunus Emre üzerine bir araştırma. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 59, 101-118.
- Ülgen, G.(2001). *Kavram geliştirme*. Ankara: Pegem.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara. Seçkin.
- Yılmaz, V. (2004).Lisrel ile yapısal eşitlik modelleri: Tüketici şikâyetlerine uygulanması. *Sosyal Bilimler Dergisi*.1, 77-90.